

ПІДГОТОВКА МЕТОДИЧНИХ І ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ ЗАГАЛЬНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуто актуальні проблеми підготовки методичних і педагогічних кадрів до впровадження Державного стандарту загальної початкової освіти, нові форми методичного сервісу.

Ключові слова: освітні технології, методичний сервіс, професійна компетентність, портфоліо.

В статье рассмотрены актуальные проблемы подготовки методических и педагогических кадров к внедрению Государственного стандарта общего начального образования, новые формы методического сервиса.

Ключевые слова: образовательные технологии, методический сервис, профессиональная компетентность, портфолио.

The article reviews current problems of teaching and training teachers to implement the State standard of universal primary education, new forms of methodical service.

Key words: educational technology, methodical service, professional competence portfolio.

Сучасний період розвитку суспільства, оновлення всіх сфер його соціального й духовного життя, бурхливий розвиток освітнього простору, хвиля інноваційних перетворень, що охопила світовий простір, потребують якісно нового рівня освіти, який би відповідав міжнародним стандартам, та ініціюють у системі освіти всебічний розвиток творчо обдарованого мобільного фахівця.

Професія вчителя початкових класів унікальна тим, що, закладаючи у свідомість дітей першооснови науки, педагог впливає і на подальшу долю своїх вихованців. Дітей навчають не тільки читати і писати, їх інтегрують у суспільство. Наскільки активною і позитивною стане людина, коли виросте, значною мірою залежить від першого наставника, від його професійної майстерності, вміння виховати людину, яка житиме за сучасними інноваційними законами, стане всебічно розвиненою, самостійною, самодостатньою особистістю, керуватиметься власними знаннями, переконаннями.

Сьогодні кожен педагог шукає найбільш ефективні шляхи вдосконалення навчального процесу, підвищення зацікавленості учнів і зростання їх успішності.

Аналіз рівня професійної підготовки вчителя початкових класів в Україні сьогодні дозволяє зробити висновки про посилення технологічного аспекту підготовки вчителя, накопичену палітру освітніх технологій, напрацьовані підходи до гуманізації педагогічної взаємодії педагога з дитиною.

Оновлення змісту освіти, робота за новим Державним стандартом початкової загальної освіти вимагає пошуку нових форм методичного сервісу. Найважливішою ланкою, від якої залежить успіх реалізації завдань Державного стандарту, є ефективна праця вчителя на основі створення портфолію, яке відображатиме його власні ідеї, підходи і технології, професійну діяльність, у процесі якої проходить самооцінювання та сприйняття необхідності саморозвитку.

Упровадження нового Держстандарту початкової освіти в області розпочато. Ми переконані, що педагоги реалізовуватимуть його успішно, використовуючи при цьому новітні технології, набутий досвід, власний творчий потенціал, адже у кожного вчителя є щире бажання творити Людину майбутнього, будівника нового суспільства, Нової України, яка відповідатиме світовим стандартам.

Із метою практичної реалізації законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», нормативно-правових актів про освіту для забезпечення науково-методичного супроводу, організації методичної роботи з педагогічними кадрами, методична робота з учителями початкових класів була спрямована на розв'язання таких завдань:

- забезпечення тематичної єдності у роботі шкільних методичних об'єднань, методичних кабінетів та інституту післядипломної педагогічної освіти щодо реалізації регіональних комплексно-цільових програм;
- підготовка педагогів до впровадження інноваційних технологій розвитку творчих здібностей учнів через активізацію методичної роботи в області;
- упровадження гнучкої системи організації навчального процесу, що відповідає сучасним тенденціям розвитку освітньої галузі та науково обґрунтованим моделям роботи з обдарованими учнями;
- створення «банку інформації» щодо обдарованих учнів області;
- розробка рекомендацій, спрямованих на самоосвіту, створення можливостей для особистісного та професійного зростання педагогічних працівників;
- розповсюдження здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховному процесі;
- широке використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі та управлінській діяльності;
- підготовка учнів до участі у міжнародних, всеукраїнських, регіональних конкурсах.

Методична робота з учителями початкових класів здійснюється через упровадження різних форм методичної роботи: традиційних та нетрадиційних (індивідуальних, групових, колективних).

Сектором початкової освіти Хмельницького інституту післядипломної педагогічної освіти організовано роботу постійно діючого семінару для вчителів початкових класів «Особистість першокласника в контексті вимог Державної початкової освіти».

Спільно з науковцями кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти проведено семінар для методистів з початкової освіти стосовно питань науково-методичної підготовки вчителя початкових класів до реалізації Державного стандарту початкової освіти, виїзне засідання кафедри та сектора початкової освіти з питань організації навчально-виховного процесу в 1 класі.

Питання подолання труднощів в адаптації першокласників до навчання, особливості оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів, сучасні форми взаємодії педагога з батьками молодших школярів були розглянуті в онлайн-режимі під час проведення інтернет-семінарів.

Розвиток професійної компетентності — це розвиток творчої індивідуальності, формування сприйняття педагогічних інновацій, здатності адаптуватися до мінливого педагогічного середовища. Питання розвитку професійної компетентності педагогів початкових класів як умови успішного впровадження нових навчальних планів та програм початкової школи розглянуті під час засідання «круглого столу» керівників рай(міськ) методичних об'єднань учителів початкових класів.

Одним із пріоритетних напрямків методичної підготовки вчителів до роботи за новими стандартами стає процес інформатизації, який передбачає використання можливостей нових інформаційних технологій, методів і засобів інформатики для реалізації ідей навчання.

Сьогодні вчителі початкових класів розуміють, що в навчально-виховному процесі молодших школярів особливу увагу слід звернути на використання мультимедійних програм, комп'ютерних навчальних програм, електронних словників, довідників, енциклопедій. Усе це забезпечує ефективний навчальний процес, підвищує мотивацію і пізнавальну активність школярів початкових класів, підтримує в них високий рівень зацікавленості до навчання, створює умови для самостійного навчання кожної дитини, творчої діяльності вчителя та учня на уроці, сприяє підвищенню якості знань.

На курсах підвищення кваліфікації вчителям початкових класів викладається курс «Методичні аспекти впровадження курсу «Сходінки до інформатики»». В області також здійснюється робота семінару-практикуму з підготовки вчителів до викладання означеного курсу.

Доступ до нової інформації допомагає нашим методистам і педагогам вирішувати нові завдання та успішно долати невирішені проблеми. Особливе місце в самоосвіті займає здатність до рефлексивного осмислення і пошуку нового. Формуванню таких умінь допомагають матеріали, розміщені на сторінці сектора початкової освіти на сайті обласного інституту післядипломної освіти, онлайн-консультпункт в режимі скайпу, де висвітлюються матеріали всіх обласних методичних заходів, рекомендації на допомогу класоводам, керівникам загальноосвітніх навчальних закладів.

Суттєвим у системі методичної роботи з педагогічними кадрами є не тільки форми, а й оптимальне поєднання традиційних методів роботи з нетрадиційними. Тільки таким чином можна реалізувати весь комплекс завдань підвищення педагогічної майстерності кожного вчителя, вихователя.

Через систему семінарів, «круглих столів», дискусійних клубів, науково-практичних семінарів педагоги області відпрацьовують нові методики роботи.

Методисти районних (міських) методичних кабінетів:

- розробляють і реалізують комплекс заходів та нових форм щодо підвищення теоретичного та методичного рівнів педагогічних працівників в умовах переходу на новий зміст освіти;

- проводять навчання з проблем педагогіки інновацій та методики інноваційної діяльності;

- надають учителям допомогу щодо розробки планів-конспектів, програм, моделей інноваційної пошукової діяльності;

- забезпечують консультативну допомогу окремим учителям, педагогічним колективам у виборі напрямків інноваційної діяльності;

- забезпечують стимулювання інноваційного пошуку, його науково-методичну підтримку, репрезентацію досвіду, висвітлюють попередні результати у методичних виданнях;

- забезпечують експертизу матеріалів, за якими педагоги-новатори здійснюють інноваційну освітньо-виховну діяльність;

- координують роботу опорних шкіл, основне завдання яких — систематизація навчально-методичного забезпечення з предметів;

- створюють та організують роботу творчих груп учителів, які будуть працювати за новими програмами.

Науково-теоретична й методична підготовка педагогічних кадрів — процес довготривалий, складний, багатогранний і динамічний. Він вимагає створення ефективної системи підготовки, перепідготовки, безперервного навчання керівників шкіл, їх заступників, учителів, тобто всіх категорій педагогічних працівників. Провідну роль у цьому процесі відведено методичним службам, зокрема районним (міським).

Районні (міські) методичні служби покликані створити таку систему роботи з педагогічними кадрами, яка б сприяла перебудові навчально-виховного процесу в закладах освіти з урахуванням вимог сьогодення, орієнтувала педагогів на розвиток особистості із глибоко усвідомленою громадянською та соціальною позицією, здатної до навчання впродовж усього життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абасов З. Инновационность в образовании и подготовка учителя [Текст] / З. Абасов // Alma mater. – 2001. – № 4. – С. 7-9.

2. Біда О. Відеотека як ефективний засіб підготовки вчителів [Текст] / О. Біда // Рідна школа. – 2002. – № 5. – С. 64-66.

3. Бобрівський В. Проблеми психолого-педагогічної підготовки вчителя до роботи в сучасній школі [Текст] / В. Бобрівський // Рідна школа. – 2002. – №3. – С. 22-26.
4. Бойко А. М. Модернізація підготовки вчителя: єдність теорії і практики [Текст] / А.М. Бойко // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2003. – Вип. 5. – С. 12-22. – (Серія «Педагогічні науки»).
5. Завалевський Ю. Науково-методичні засади підготовки вчителя початкових класів як конкурентоспроможного фахівця [Текст] / Ю. Завалевський // Початкова школа. – 2008. – № 7. – С. 5-6.
6. Ільман В. Деякі аспекти вдосконалення професійної підготовки вчителя початкової школи: сучасні тенденції [Текст] / В. Ільман // Рідна школа. – 2011. - № 1-2. – С. 30-32.
7. Костенко М. А. Проблема формування творчої особистості вчителя / М.А. Костенко // Проблема сучасного мистецтва і культури: теоретичні і методичні засади професійної освіти : зб. наук. праць. – К. : Науковий світ, 2001. – С.88-93.
8. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні: інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2003. – 448 с.
9. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ ст. – К. : Шкільний світ, 2001. – 24 с.
10. Пилипчук В. В. Розвиток педагогічної майстерності вчителя в предметних методиках навчання [Текст] : монографія / В. В. Пилипчук. – К. : Пед. думка, 2007. – 176 с.
11. Підготовка вчителя початкової школи в умовах нової парадигми освіти [Текст] : матеріали Міжнар. наук.-метод. конф. (1-2 квітня 2004 р., Київ) / уклад. Л. Л. Макаренко, М. С. Севастюк, О. П. Симоненко. – К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2004. – 298 с.
12. Савченко О. А. Удосконалення професійної підготовки вчителів початкових класів / О. Я. Савченко // Початкова школа. – 2001. – № 7. – С. 3.
13. Сисоева С. О. Сучасні аспекти професійної підготовки вчителя / С.О. Сисоева // Педагогіка і психологія. – 2005. – № 4. – С. 60-66.
14. Сметанський М. І. Шляхи вдосконалення педагогічної підготовки вчителів / М. І. Сметанський // Шлях освіти. – 2002. – № 4. – С. 36-40.
15. Шапошнікова І. Практична підготовка вчителя початкової школи: проблеми і перспективи [Текст] / І. Шапошнікова // Школа першого ступеня: теорія і практика / Переяслав-Хмельн. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. – Переяслав-Хмельн., 2002. – Вип. 2. – С. 123-133.
16. Яковлева Е. В. Готовим учителей начальных классов [Текст] / Е. В. Яковлева // Начальная школа. – 2009. – № 10. – С. 7-11

Дата надходження до редакції: 16.11.2012 р.